Deze tekst is gepubliceerd op bdvereniging.nl/dp-extra. Er wordt naar verwezen vanuit het Redactioneel, geschreven door themaredacteur Gineke de Graaf, in Dynamisch Perspectief 2025-1 met als thema 'De Aarde als levend wezen'. Gineke heeft uit het boek Der Alchemie der Klimakrise *(geschreven door Markus Buchmann, Wolfgang Schnieder en Ulrike Wendt) een deel vertaald uit het hoofdstuk over de negen lagen in de Aarde.*

De negen lagen van de Aarde

Menszijn en Aardezijn zijn met elkaar verbonden, tot in hun donkere diepten – deze gedachte vind je terug in vele culturen als een deel van het verhaal van de mens. De gang van Orpheus in de onderwereld, Fausts gang naar de moeders, Gandalf en de zijnen in de mijnen van Moira – altijd is het binnenste van de Aarde een uitdagende en gevaarlijke plek voor de levenden én de doden. Want deze plek verwijst naar de onbewuste lagen van het bestaan, naar de nachtzijde van de ziele-geestesmens.
Ook in Dantes Divina Comedia vinden we beschrijvingen van negen lagen, zonen of kringen in het binnenste van de Aarde. De middeleeuwse dichter en ingewijde schildert de hel vanuit christelijke blik heel beeldend als trapsgewijze afdaling in een afgrond diep in de Aarde. Op gelijkaardige wijze wordt in Popol Vuh, het heilige boek van de Maya's 'Xibalbá', het' oord der angst', als negenlagige onderwereld beschreven, die de voorouders in beproevingsvolle en ontberingsrijke veranderingscycli moeten doorlopen, voor ze naar Goden mogen opstijgen.

Ook bij Rudolf Steiner vinden wij het beeld van negen lagen in het binnenste van de Aarde. Ze zijn net zomin als Dantes 'kringen' te beschouwen als fysiek, maar veelmeer als geestelijke spiegelbeelden van menselijke moraliteit – dus niet als geologische, maar als ziele-opslag, die de innige verwevenheid van de menselijke geest met de aardeplaneet 'documenteert' en bewaart in een geheugen. De aardlagen staan in relatie met de negatieve ziele-eigenschappen van de mensen, hun ondeugden en zwakheden, en werken daardoor afbrekend op de oerbeelden van het leven. De mens staat enerzijds onder de invloed van deze lagen, anderzijds werkt hij er door zijn gedrag en zijn ontwikkeling ook weer op in- op bevorderlijke of verstorende wijze. Aan het eind van alle toekomstige ontwikkelingen zal het binnenste van de Aarde door de mens als hij dat wil, weer in iets geestelijks en lichts omgevormd worden.

De innerlijke betekenis van de aardlagen
Wat zeggen deze deels echt moeilijke beelden? Wat betekent het als de Aarde plotseling niet meer aan ons verschijnt als ons geliefde thuis, maar als bewaarplek van onze fouten en onvolkomenheden?
Om een werkelijk vrij wezen te kunnen worden, moet de mens een zwaar pad afleggen met vergissingen en missstappen. En het is een van de bitterste momenten van zelfkennis, wanneer een mens er zich er rekenschap van moet geven, hoezeer hij zelf door egoïsme gedreven wordt en hoe hij dit egoïsme uitleeft zonder te beseffen hoe andere mensen en wezens daardoor getroffen worden. Om het goede te kunnen verwerkelijken, moet het boze eerst beleefd, doorleefd en uiteindelijk erkend en omgevormd worden. Egoïsme als een kracht die het eigene boven al het andere stelt, kan als oerbeeld en oorsprong van dit boze gezien worden.

De negen lagen in de Aarde kunnen begrepen worden als ziele-geest plekken in het binnenste van de levende Aarde, waar alles neergelegd en bewaard wordt, wat mensen in het leven aan boze daden verrichten, aan donkere gevoelens beleven, aan verkeerde gedachtes denken. En elk menselijke actie in handelen, voelen en denken, in zelfzuchtigheid, in haat of geweld, voegt weer nieuwe verdichtingen en zwaartes aan deze lagen toe. Dat betekent: elk van mijn niet beheerde emoties heeft direct zijn uitwerking op de levende Aarde! Dat is een pijnlijk besef! Maar tegelijkertijd geldt: al mijn licht, mijn ware gedachten, al mijn medemenselijkheid in voelen en al mijn goede daden blijven ook bewaard en werken door.
In elk moment van ons bestaan op Aarde zijn wij met haar verweven. En wij beslissen of en hoe zij zich ontwikkelen kan.

Ter info: In het vervolg van dit hoofdstuk (dat Gineke niet vertaald heeft) worden alle negen lagen afzonderlijk beschreven. Er wordt daar uitgewerkt wat voor (soort) deugden en ondeugden in welke laag terechtkomen.